

Antonia Pavlic 2-8-2
7019 - 60th Lane
Ridgewood
Brooklyn, N.Y. 11227

IN SPIRIT
LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco,
Pittsburgh, New York, Toronto, Montréal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, NOVEMBER 10, 1971

STEV. LXXII — VOL. LXXII

Besarabsko vprašanje postalo spel pereče!

Romunska narodna zavest se
krepi kljub vsem naporom
rusifikacije.

KISINJOV, ZSSR. — Pod carskim režimom je bila Besarabija ruska gubernija. Prebivalci so se prištevali k Romunom, zato je carski režim hotel z rusifikacijo gubernije, kar se mu pa do konca prve svetovne vojne ni posrečilo. Kakšno je bilo takrat stanje v Besarabiji, so se dobro spominjali jugoslovanski dobrovoljci, ki so se borili v dobrovoljski diviziji v Dobrudži proti Bolgariji.

Po prvi svetovni vojni je Besarabija postala del Romunije, kar je ostalo do l. 1940. Takrat je zopet prišla pod Mosko, kjer je s kratkimi presledki ostala do danes.

Prebivalci se pod komunisti niso nikoli dobro počutili, zato je spomin na "romunske čase" ostal zmeraj živ. To ne gre v račun komunistom, ki hočejo nasilno pospešiti rusifikacijo pokrajine. Zdi se, da pri tem nimajo sreče. Domači romunski element postaja zmeraj bolj samozavesten in ga lokalni sovjetski aparatčiki ne morejo učinkovito krotiti.

Tako je Romunija zopet začela govoriti o Besarabiji in ne več o Moldavski republiki, kot se pokrajina sedaj uradno imenuje. Moskvi to ni všeč in to je nov kamen spotike med Kremljem in Bukarešto. Ni sicer važen, je pa značilen za razpoloženje prebivalstva v Moldavski republiki.

Allende hoče novo "ljudsko skupščino"!

SANTIAGO, Čile. — Čilskemu predsedniku dr. Allendeju ne gre vse po njegovih željah. Njegov režim more pokazati čilskim proletarcem malo uspehov. Predvsem komunisti, ki spadajo med glavne stebre režima, niso zadovoljni. Moti jih namreč dejstvo, da režim nima zanesljive večine v Kongresu. Zato pritisnjajo na Allendeja, naj začne postopek za spremembo kongresa.

Dr. Allende se je sedaj vdal komunističnemu pritisku in oklical, da bo v kratkem predložil Kongresu, naj se ustava tako spremeni, da bosta oba doma sedanjega kongresa nadomeščena z "ljudsko skupščino" z enim samim domom.

Ako bo Allende dobil Kongres za to reformo, misli prav kmalu razpisati volitve v ljudsko skupščino. Ako se bo kongres upiral, bo Allende razpisal plebiscit, ki naj mu da potrebno pooblastilo za ljudsko skupščino.

Čilska opozicija trdi, da se tudi plebiscita ne boji in da bo na njem zmagala. Vse te spremembe naj se izvršijo prihodnje leto, nakar se bo začela "rekonstrukcija čilskega socializma".

Vremenski
prerok
pravi:

Postopna zjasnitev, večinoma sončno. Najvišja temperatura okoli 45.

Lewis F. Powell ne bo imel silnosti s senatom

Lewis F. Powell Jr.

WASHINGTON, D.C. — Senadni pravosodni odbor zaslišuje ta teden Lewisa F. Powella Jr., odvetnika iz Virginije, ki ga je predsednik Nixon imenoval v Vrhovno zvezno sodišče. Powell je znan kot odličen pravnik in kot sposoben odvetnik.

Senadni pravosodni odbor se zanima na eni strani za Powellove pravne nazore v pogledu civilnih pravic, raznih odločitev Vrhovnega sodišča v času E. Warrena, pa tudi o njegovem premoženju, v kolikor bi njegova naložitev vplivala na pravne slučaje, ki bi prišli pred Vrhovno sodišče.

Powell ima za okoli poldrug milijon dolarjev delnic raznih družb in podjetij. Senatnemu odboru je izjavil, da ne bo sodeloval pri nobeni odločitvi, ki bi imela kako zvezo z družbami, pri katerih je on delničar.

Balkanska olika

WASHINGTON, D.C. — Ko je bil Tito zadnjič tekem svojega obiska v glavnem mestu ZDA 45 minut kasen pri svojem lastnem sprejemu za diplomate in visoke uradnike ZDA, med njimi tudi državnega tajnika W. P. Rogersa, je eden od spremstva predsednika Josipa Broza Tita tega oprostil z besedami:

To ni bila nobena namerna žalitev, to je enostavno — njegova (Titova) navada!

Poravnajte naročnino,
če le mogoče, na prvo
obvestilo!

Parlamentarne volitve v Belgiji bile mirne

Vladna koalicija je ohranila
večino in bo ostala na oblasti.

BRUXELLES, Belg. — V Belgiji so bile preteklo nedeljo parlamentarne volitve za 212 poslancev in 106 senatorjev. Bile so to prve volitve, ki v njih ni jezikovno vprašanje igralo posebnih pomembnih vlog. Dosedanja vlada, ki ji je načeloval predsednik Eyskens in ki bo verjetno ostala še naprej, je namreč zadovoljila flamske zahteve po jezikovni ravnopravnosti do skrajne meje in tako je zavladal mir v deželi.

S koncesijami, ki so jih dobili Flamci na jezikovnem področju, so namreč zadovoljni večinoma tudi volivci francoskega porekla. Na volitve bi moralo iti 6,5 milijonov volivcev, kajti v Belgiji so volitve obvezne. Ker ni volitev na svetu brez protestov, so izšli tudi v Belgiji povod za protest: nekaj mladih volivcev je v znak protesta proti obveznim volitvam požgalo svoje glasovnice. Drugih "nesreč" pri volitvah ni bilo.

V Belgiji vlada koalicija krščanskih socialistov in socialistične stranke. Vodi je že 4 leta predsednik Eyskens, ki je vsa javnost z njim zadovoljna.

Slabo se je pri volitvah odrezala liberalna opozicija, ki se opira v glavnem na francoske volivce. Ti so ji delno obrnili hrbet zaradi odpora priznanju prevelikih pravic Flamcem. Nejevoljni so zlasti Valonci v Bruxellesu, ki je dejansko francosko govoreč otok v flamskem morju.

Kosygina motijo slabe zveze

LONDON, Vel. Brit. — Aleksandra Kosygina, kadar je v tujini, motijo slabe zveze z Moskvjo. Ko je bil zadnjič v Alžiriji in kasneje na Kubi, ga je spremljala flotila sovjetskih ladij, preko katere je Kosygin imel možnost zanesljivih zvez z Moskvjo.

Predsednik ZDA ima vedno s seboj "črni zaboj", ki mu omogoča vsak trenutek vse potrebne zveze z ZDA in z glavnimi poveljstvi ameriških oboroženih sil.

Nasprotni stališči v razmerju do domovine

CLEVELAND, O. — Hrvaški vodnik dr. Juraj Krnjević, predsednik HSS, poziva v "Hrvat-skem glasu, demokratskem tjedniku Hrvata", ki izhaja v Winnipegu v Kanadi, hrvatske zdomce in izseljence, naj ne pošiljajo v Jugoslavijo svojih služkov, ako to ni nujno potrebno za vzdrževanje njihovih družin, oziroma sorodnikov, ker s tem bi le "podpirali veliko-srbsko Jugoslavijo".

Po podatkih, ki jih objavlja dr. J. Krnjević, naj bi bili delavci iz Jugoslavije, ki so zaposleni v državah svobodne Evrope, predvsem v Zahodni Nemčiji, poslali v Jugoslavijo v prvih 7 mesecih letošnjega leta skupno 329.2 milijonov dolarjev. Izseljenci naj bi bili poslali še posebej v istem času 33.7 milijonov dolarjev. Ta vsota naj bi bila za 45% večja od lanske v istem času.

Srbski ugledni ljudje v tujini so pozvali v "Novi riječi", ki izhaja v Londonu na Angleškem, svoje rojake v tujini in doma, naj vplačujejo v srbsko narodno posojilo za gradnjo železniške proge Beograd-Bar. Pri tem poudarjajo važnost te proge za Srbijo in nujnost njene čim prej zgraditve. Opozarjajo, da bo železnica ostala in služila srbskemu narodu tudi še potem, ko komunističnega režima ne bo več!

V Detroitu se čakajo

DETROIT, Mich. — Pretekli mesec je bil izredno uspešen v prodaji avtomobilov, toda to ni spremenilo položaja v avtomobilski industriji. Ta ima na zalogi toliko avtomobilov, da še vedno dela le z nekako 75-80% zmogljivostjo in nima do spomladi nobene namere produkcijo povečati.

Če bodo šli novi avtomobili tudi v naslednjih mesecih, posebno pa spomladi dobro v denar, potem se bo šele avtomobilska industrija zganila in začela najemati nove delovne moči. To bo seveda za Nixona prav, ker tedaj bo potreboval kake "uspehe", ko se bo bližala doba predsedniške volivne kampanje.

Plastične igralne karte so prišle v rabo v začetku tega stoljetja.

LIN PIAO ODSTAVLJEN

Obrambni minister in določeni naslednik Mao Tsetunga
Lin Piao naj bi bil po diplomatskih virih odstavljen,
ko je poskušal upor proti Mau in partiji.

WASHINGTON, D.C. — Svet še vedno nima jasne slike, kaj se je godilo na Kitajskem v septembru, ko je bil nenadno ves letalski promet ustavljen in so morala ostati nekaj časa na tleh tudi vsa vojaška letala ter je bila odpovedana nenadno že pripravljena parada za 1. oktober, obletnico komunističnega režima na Kitajskem. Iz raznih virov so prihajale in prihajajo še vedno razne vesti.

Najprej so trdili, da je Mao sam bolan ali da je celo umrl. Ko se je ta pojavil v javnosti ob obisku Haile Selasija na Kitajskem, je bilo očitno, da so te vesti neutemeljene. Nato so govorili, da je bolan ali celo mrtev Lin Piao, Maoov namestnik in izbrani naslednik ter istočasno obrambni minister. Njega od politja sem ni nihče videl v javnosti, le njegova slika je bila pred časom objavljena v nekem časopisu v Hong Kongu.

Lin ubit na begu?

Sedaj prihajajo iz diplomatskih virov vesti, da je Lin Piao mrtev. Ubit naj bi se skupaj s poveljnikom letalstva in vojske, ko je po neuspešnem poskusu upora proti Mau in Ču En-laju skušal pobegniti v Zunanjo Mongolijo. Nekateri drugi viri so trdili, da je bil v tem letalu odstavljen predsednik L. R. Kitajske Liu-Sao, ki je pobegnil iz hišnega zapore v Peipingu in hotel v Sovjetsko zvezo.

Tako v državnem tajnistvu kot v drugih vladnih središčih uradno ne vedo nič o smrti in "odstavitvi" Lin Piao. Tuji diplomatski viri pravijo, da je bil Lin Piao dejansko odstavljen že potem, ko je bil mrtev.

Ču En-lajev položaj okrepljen

Odstranitev Lin Piao-ja z vodilnega mesta, za katero navajajo različne dokaze, med drugim tudi iz kitajskih poročil domači deželi in iz navodil tujim poslanstvom v Peipingu, naj v svojih izjavah in pozdravih ne omenjajo več Lina, je ojačila položaj predsednika vlade Ču En-laja, zagovornika zmernosti in obnove stikov Kitajske s svetom.

Zadnje vesti

COLUMBUS, O. — Poslanska zbornica je včeraj z veliko večino odklonila povišanje prodajnega davka za 1,5%, nakar je začel poseben odbor, v katerem so zastopniki Senata in poslanske zbornice, iskati novo rešitev spet v smeri državnega dohodninskega davka. Državna skupščina se ukvarja s tem vprašanjem že 8 mesecev, ne da bi ga razvozlala.

WASHINGTON, D.C. — Bela hiša je optimistična glede uspeha Nixonove gospodarske politike, ko med delavskimi vodniki vre jeza zaradi določil in vodil Plačnega odbora v pogledu izplačila zamrznjenih poviškov plač v okviru veljavnih delavskih pogodb.

PHNOM PENH, Kamb. — Rdeči so napadli z raketami in minami letališče pri glavnem mestu. Napad naj bi zahteval vsaj 25 mrtvih in okoli 30 ranjenih. To je tekom letošnjega leta že tretji tak napad na to letališče.

CHICAGO, Ill. — Predsednik Nixon je sinoči govoril najprej v New Yorku, nato pa odletel v Chicago, kjer je govoril drugi skupini republikancev na posebnem banketu, za katerega vstopnice so plačali po \$500. Ta denar je šel v republikanski volivni sklad za prihodnje leto. Predsednik je v svojem govoru poudarjal potrebo po ohranitvi ameriškega podpiranja tujine in potrebo po izvedbi reforme socialnega varstva in javnega podpiranja ubogih, bolnih in neboljnih.

OKINAVA. — Tu je prišlo do obsežnih demonstracij tekom enodnevnega splošnega štrajka domačinov, ki zahtevajo ne le vrnitev Okinave Japonski, ampak tudi ukinitve vseh ameriških vojaških oporišč na tem otoku.

— Od tone premoga se dobi pri destilaciji 10 galonov katrana.

Iz Clevelanda in okolice

Obisk slov. misijonarja—

V spremstvu pisatelja Karla Mauserja je včeraj obiskal urad Ameriške Domovine slovenski misijonar č.g. Jože Cukale S.J., kateri misijonari v W. Bengal Indiji. V kratkem, prijetnem razgovoru je g. misijonar povedal o svojem delu za božje kraljestvo. V nedeljo ob treh popoldne bo imel pri Sv. Vidu misijonsko skioptično predavanje, v ponedeljek pa se že odpelje proti Chicagu, nato morda v Toronto, potem na Koroško in Goriško, 15. januarja 1972 pa odleti iz Rima nazaj v Indijo. Prijaznemu gospodu misijonarju lepa hvala za obisk in veliko božjega blagoslova pri njegovem vzvišenem delu.

Smrt v domovini—

Charles Hocevar, 15916 Raymond Ave., Maple Heights, Ohio, je prejel žalostno sporočilo, da mu je v vasi Hinje blizu Žužemberka nedavno umrla sestra Mica Hocevar, stara 65 let. Poleg omenjenega je blagopokojna zapustila tudi brata Johna Hocevarja tudi na Maple Heights.

Trideseti dan—

Jutri, v četrtek, ob sedmih zjutraj bo v cerkvi sv. Vida maša za dušnico za pokojno Jennie Lužar na trideseti dan njene smrti.

Svetovidski jesenski dnevi—

Župnija sv. Vida se pridno pripravlja na svoje "Jesenske dneve" v soboto, 20. in v nedeljo, 21. novembra v avditoriju, kjer bo dovolj zabave in zadovoljstva za vse. V soboto bo velik bazar, v nedeljo pa bo na razpolago okusno kosilo. Vstopnice za kosilo in tudi listke za nagrade dobite v župnišču. Ves čisti dobiček bo uporabljen za vzdrževanje cerkve in šole. Vsi vabljeni in dobrodošli na tej farni prireditvi!

Zopet ordinira—

Slovenski zdravnik dr. L. Ukmar, 6802 St. Clair Avenue, se je vrnil iz Kalifornije in zopet redno ordinira.

Požar v mestu—

V CEI poslopju na Public Square je prišlo sinoči po šesti uri do ognja, ki je napravil okoli \$75.000 škode, največ v odvetniški pisarni Barragat & Barragat, ki ima svoje prostore v 16. nadstropju. Oblasti skušajo dognati, kako je do ognja prišlo.

Univerza Združenih narodov zopet na dnevnem redu

ZDRUŽENI NARODI, N.Y.—Idea o potrebi posebne univerze ZN je že stara. Posebno rad jo zagovarja sedanji generalni tajnik ZN Tant. Ideja nima praktično vzeto nobenega resnega nasprotnika. Edini nevaren nasprotnik je — pomanjkanje denarja. Poleg tega so ZN precej zadolženi, pa še danes nihče ne ve, kdaj in kako bo dolg plačan. Sedaj je vstopila v ZN Kitajska in je vprašanje, ali se bo hotela udeležiti financiranja.

Ravno to stanje sili zagovornike ideje, da predlog o univerzi že letos spravijo vsaj načelno pred generalno skupščino ZN. Ako se jim to posreči, bodo vprašanje univerze ločili od vprašanja financiranja, ki bo postalo briga prihodnjih letnih zasedanj ZN. Upajo, da Kitajska ne bo nasprotovala tej taktiki in da bo predlog prišel pred plenarno ZN.

Vojna industrija in podpiranje tujine

WASHINGTON, D.C. — Naša vojna industrija ima široko razpredeno mrežo, ki sega celo na področje podpiranja tujine. To se zdi na prvi pogled skoraj nemogoče, pa je vendar le tako.

Kot je znano deli federacija našo pomoč tujini v dva dela: v gospodarski in socialni na eni strani in na vojaški na drugi. Vojna industrija ni toliko zainteresirana na gospodarskih in socialnih ter strogo političnih podporah kot na vojaških. Naša narodna obramba obnavlja namreč sistematično svoje orožje. Kar postane zastarelo, ga odrine na "rezervne zaloge", kar velikokrat pomeni staro železo. Nerešča pri tem je, da so zastarele zaloge še zmeraj navedene s cenami v naših vojaških inventurah. Na vojaških skladiščih se torej hitro nabira od leta do leta več draga neuporabnega orožja. Neuporabno je samo za ameriške obrambne namene, kajti naša dežela prizna polno vrednost

le najnovejšim kvaliteta o-rožja.

Tak sistem naravno pomeni velike težave za Pentagon, kajti na eni strani ima na plečih zaloge zastarelega orožja s polno ceno, na drugi strani je pa treba v federalnem proračunu za narodno obrambo zahtevati nove zneske za nove drage nabave orožja in municije. To seveda sproži vsako leto dosti kritike v Kongresu, posebno v Senatu. Kritika ni neljuba le Pentagonu, ampak tudi vojni industriji. Čim več kritike je, tem manj pooblastil za nabavo novega orožja in sodobne municije. To zopet zmanjša ugodna naročila vojni industriji.

Vojna industrija je zato prisiljena, da misli tudi na zmanjšanje zastarelega orožja v vojaških skladiščih. To se da doseči le s cenenimi prodajami starega orožja malim in gospodarsko slabim državam. Tako orožje ni sicer dosti vredno za vojne namene, za

parade je pa kar dobro. Drugega namena tudi imeti ne more. Male države nimajo namreč toliko denarja, da bi se dobro založile s strelivom, to posebno točno registrirajo vojaški atašeji pri vseh poslanstvih.

Pentagon se torej more znebiti starega orožja le po znižanih cenah, to se da doseči preko zakona o podpiranju tujine. Tuje države kupijo ceno orožje in ga plačujejo s podporami, ako ga že ne dobijo brezplačno. Tako je volk sit in koza ostane cela. Ta praksa je dobro znana že desetletja.

Letos se je zgodilo nekaj nenavadnega. Senat je odklonil zakonski predlog o podpiranju tujine. Vojaški krogi in njihovi prijatelji v vojni industriji s tem niso računali. So po tradiciji objubilili malim državam prodaje zastarelega orožja po znižanih cenah ali pa tudi brezplačno, ako za to govorijo posebni razlogi.

Te obljube so sedaj padle v vodo in zdihovanje se je že začelo na celi črti, češ, da se na ameriške obljube človek ne sme zanesiti. S tako pritožbo so se prve prišle male države, ki jim je bilo obljubljeno ceno orožje. Šele sedaj je tudi prišlo na dan, koliko takih obljub je bilo dano od naše narodne obrambe, pa tudi od naše vojne industrije.

V Pentagonu posebno poudarjajo, da pri taki kongresni politiki ni mogoče varovati ugleda, ki ga je do sedaj uživala ameriška beseda. Tujina ne verjame namreč nič več ne le ameriškim politikom, ampak tudi ne visokim vojaškim funkcionarjem, kajti tudi njihove izjave so listje, ki ga premetava burja na Kapitulu. Tak očitek morajo te dni poslušati posebno tisti senatorji, ki so zavrgli zadnji zakonski predlog o podpiranju tujine. Dobro je, da so vedeli že naprej zanj in da se radi njega ne razburjajo. Tako vsaj trdijo v javnosti.

AMERIŠKA DOMOVINA

C. 17 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 216 Weds., Nov. 10, 1971

Vera v samoupravni socializem pojema

Že par let so jugoslovanski komunisti oznanjali, da bo samoupravni značaj njihovega socializma tista rešilna bilka, ki naj reši vse tegobe komunističnega režima. Kakor hitro bo država zgubila premoč nad gospodarsko in socialno politiko in bodo vodstvo prevzele gospodarske in negospodarske samoupravne organizacije, bosta pa začela teči med in mleko. Pa so se stvari zasukale čisto drugače. To so sedaj morali priznati sredi oktobra celo slovenski komunisti, kar jih je režim poslal, da igrajo komedijo poslancev v gospodarskem zboru slovenske republiške skupščine, na skupnih sejah svojih odborov sredi oktobra.

Vlada jim je namreč predložila ne ravno preveč izčrpano poročilo o gospodarskem stanju v Sloveniji. Iz njega se vendar da sklepati, da gospodarsko stanje še zmeraj prehaja v vedno večji kaos, da torej ni rožnato in da stabilizacija ne poteka tako, kot si je režim zamislil. Konjunktura še ni zamrla, toda je taka, da bi bilo bolje, da bi je ne bilo. Izvira namreč iz "inflacijskega povpraševanja". Osebnih dohodkov so v prvih 8 mesecih narasli za okroglo 30%, samo domišljavec pa more verovati, da izvirajo iz povečane delovne storilnosti. Verjetno je bilo vseh 30% izplačanih kar iz svežih bankovcev, ki jih je tatisnila Narodna banka.

Podjetja porabijo gotovino, ki jo dobijo iz poslov za povečane plače in mezde, ne brigajo se pa, da bi odplačevala svoje dolgeve. Tako se gotovina nabira pri potrošnikih, blagajne v podjetjih pa ostajajo prazne. Vsega tega je kriv režim, ki dovoljuje, da podjetja sama sebi delajo pravico, ne menijo se pa za obveze, kar jih imajo iz svojih trgovskih poslov. Tako imajo v Jugoslaviji to anomalijo: čim več gotovine prihaja iz Narodne banke, tem manj jo ostane v gospodarstvu, ker se že preje zatakne in ostaja v žepih delavcev in uradnikov, obrtnikov, verižnikov itd. Režim nima več moči, da bi ta nezdrav razvoj zavrl.

Predstavniki režima trdijo že sedaj, da se na tem sistemu ne bo dalo letos nič menjati in da bo l. 1972 podobno letu 1971. Obljublja spremembo šele za leto 1973.

Toda, kdo jim bo verjel? Zmeraj bolj se namreč slišijo glasovi, da je treba odložiti izvajanje sistema samoupravnega socializma na boljše čase in se vrniti k obliki nekdanjega državnega socializma, ki bo pa mogel zaživeti le takrat, ako se obenem pokopije tudi sedanja oblika konfederacije. Treba bo dalje omejiti rabo veto pravice na malo število osnovnih načel. Veto pravica ne sme namreč ostati sredstvo za izsiljevanje pri federalni vladi, kar danes dejansko je.

Pot nazaj v administrativno gospodarstvo se že na široko odpira. Drugače tudi biti ne more, kajti sedanji sistem jugoslovanske javne uprave mora voditi le v kaos in nikamor drugam. Govorili so o tem tudi v odboru slovenske republiške skupščine, seveda še v meglenih izrazih in skrivnostnih namigavanjih. Vsakdo je hitro razumel, recimo, izjavo, da se "bo treba vrniti k administrativnim ukrepom".

Med tem gospodarski centralizem še ni mrtev in dela po svoje veliko škodo jugoslovanskemu gospodarstvu. Vzemimo le slučaj federalnih jamstev. Federacija res nima pravice najemati denarja pri Narodni banki in ga potem deliti med republike in občine ter podjetja, ki so ji pri srcu. Še zmeraj se dogaja, da daje jamstva za dolgeve, ki jih delajo republike, banke in podjetja v tujini, na primer za jeklarstvo v Smederevu, ki je tipična politična investicija. Kako nevarna so za federacijo taka jamstva, se je ravno sedaj pokazalo v Črni gori. Ta je dobila nekaj posojila v dolarjih za svoj del železniške proge do Bara. To posojilo je sedaj zapadlo in ga je treba plačati. Črna gora nima ne dolarjev ne dinarjev, zapadlo obvezo bo morala torej plačati federacija. Kdo ve, ali ji bo Črna gora kdaj vrnila vsoto, ki jo bo sedaj federacija plačala ameriškemu upniku. O vsem tem javnost zve in ve le malo. Le slučajno pridejo take zadeve na dan.

Druga nevarnost je v tem, da se bodo sedaj začele republike zadolževati, kjer se bodo le mogle. Kako bodo ob zapadlosti plačevale dolgeve, to jih ne briga. V posebno kočljivem položaju bo republika Hrvatska, ki ji trenutno najbolj manjka investicijskega kapitala.

Slovenija se nahaja v kočljivem položaju. Ima primeroma še najbolj urejene vse svoje obveze, toda mori jo druga zadeva: cela kopa odprtih vprašanj, ki jih morajo republike skupaj obravnavati in tudi reševati. To je navadno zvezano z novimi bremenji za republike. Te se bodo branile o njih razpravljati, kakor hitro bodo začutile, da bi jim doseženi sporazumi utegnili naložiti nova bremena.

Prava zmeda je jugoslovanska vrhovna uprava. Tam naj soddločajo: narodna skupščina, zvezni izvršni svet, predsedstvo republike in izvršni biro predsedstva. Nad vsemi temi stoji Tito. Dokler ho on posebej država edinstvo, bo že šlo. Ko ga bo zmanjkalo, bo pa vse skupaj nekam zagrmelo. Kam, nihče ne ve. Sreča je le v tem, da ne Amerika ne Sovjetska zveza ne želita, da bi se zaradi Jugoslavije vnela tretja svetovna vojna.

BESEDA IZ NARODA

Pismo
Vrhenskega
Tinela

Waukegan, Ill. — Življenje se vrti okrog naše "Ameriške Vrhničke", kakor po navadi. Ta "navada" je znana danes tako, jutri tako, pojutrišnjem pa spet tako. Smo približno vedno na enem in istem mestu. Kdor je spreten in zna dihati zase gospodarsko in politično, mu ni sile in kar dobro diha, kakor so to znali nekdanji Krašovci "stare sorte" in so bili zadovoljni, da so jim posetve po brdih dale toliko koruze, da je bilo vsaj za silo dovolj polente, vipavski vinogradi pa nekaj dobrih kapljic, pa so bili zadovoljni. V sedanjih časih se pa seveda življenje drugače suče in vrti.

Ko sva o tem govorila pred kratkim sosedom Frankom, me je to s pogledi gor in dol glede tega po svoji horjulski navadi ocenjeval. Najbrže si je mislil: Tiček, kunštnega se delaš, razumeš pa ne dosti, če ne vidiš, to ker že vidiš, ne znaš pravilno ocenjevati, zakaj se vse vrti tako, kakor se med nami po naši "demokratični" Ameriki. Rad bi mu bil pojasnil, da vidim že, ampak kaj pomaga, če samo vidimo, drugega pa ne moremo nič napraviti, ali če se dovolj ne zanimamo, da bi kaj naredili, da bi vplivalo na vse to in kaj pomagalo.

Naj se vrnem za trenutek nazaj v tiste stare navade nekdanjih Krašovcev. Zadovoljilo jih je, da je bilo dosti koruze in polente. Pri nas v Ameriki smo zadovoljni, da je dovolj "steaka" in "porkchapsa", za drugo pa se zanimamo tako in tako, včasih se počutimo za kaj še drugega, drugače pa, da moj trebušček ni prazen in nas ne opominja, da mu naj preskrbimo še malo več in kaj boljšega — za drugo pa, naj se vrti svet naprej ali nazaj, kaj nas briga... Tako zgleda, če pogledamo bolj natančno na današnje vrvenje gospodarskega, političnega in socialnega življenja med nami.

Politikarji in njihova vodstva skrbijo le, da so njihovi vrtovi plodoviti. Poskrbijo, da so ograjeni s takimi ograjami, da je za njimi varno "politizirati", kakor "politizirajo" vsepovsod, kjer so na kakih položajih. Mojstri so, s svojimi izjavami in raznimi programi znajo zamotiti javnost in še celo najbolj prebrisane opazovalce. Zlasti pred volitvami znajo tako prijazno božati in gladiti javnost po hrbtu, da mnogi mislijo, da jim je te "prijetelje" samo nebo poslalo, da bodo preuredili vse na svetu in nas vse pa postavili v vrt najbolj srečne bodočnosti. Tako pred volitvami in do volitev.

Potem pa?

Potem jih pa zajamejo druge misli, namreč, da je treba časa, miru, da se kri, ki jo politika razburi, ohladi in pomiri. In ko čas mine, življenje in razmere po druge reči prinese v ospredje, se pa prejšnje obljube pozabi — naglašja se pa nove potrebe in sitnosti in to s tolikim glasom in šumom, da to vse stare obljube zakrije in se nanje kmalu pozabi. Tako gre vse to kakor sezonske vreme na. Danes dež, vmes burje in nevihte, nalivi, zatem sneg in zima. Vse obljube na političnih poljih in vrtovih pa mraz in zima pokončata — uboga para in to smo vsi, pa naj upamo naprej, če je še kaj vredno kakega upanja, kakor vemo in znamo. Tako se nam godi, preprosti javnosti.

Politikarjem gre pa drugače. Glavice imajo, zase seveda, ne

za druge. Ti pa vedno žanjejo, ne sama suho koruzo, ampak zlato in zeleno solato, s katero se vse kupi in dobi. So tiči! Kaj smo pa mi, ki vse to le samo gledamo Bi sodil, da smo nekaki taki "turisti" — hudo utrujeni od vseh teh političnih "špasov", da nas piki in grizi nobenih političnih "bolh in lazie" več ne prebude. Sanjamo in smrčimo naprej in naprej in nobeno grmenje, ne kaj drugega nas ne prebudi... Ampak naše žepe pa ti "špasi" z vedno višjimi davčnimi računi praznijo. To pa čutimo! Če kdo ve za dobra zdravila proti temu, naj jih svetuje! Naj bo to dovolj o "političnih špasih".

* DRUGIH RAZNIH ZADEV JE TUDI PRI NAS vse polno. Zadnja leta so se zlasti pritoževale razne družbe in korporacije, da v našem Lake okraju nimamo dovolj praktično razdeljenih in razpeljanih avtomobilskih cest za težke tovarne prevoze. Odkar se razne industrijske družbe selijo iz gostih mestnih naselij in okolice ven v predmestja na odprta ozemlja in prostore, so te bolj in bolj oddaljena zlasti od železnic, katere so jim v letih do zadnjih časov nudila prevoz za izdelke, ki so jih razpošiljali v vse razne kraje dežele. Zdaj iz od železnic oddaljenih takih delavnic in skladišč prevažajo vse z velikimi tovornjaki in takimi vozili. Za tak vedno večji in težji promet pa je treba več cest, širših in razpeljanih tako, da so za take prevoze krajše in bolj prikladne. Tako zadnja leta take družbe in korporacije bolj in bolj trkajo z apelom na državna vrata v Springfieldu, da jim naj tam glede tega dajo, boljše postrežbo, to je boljše ceste in zveze za te namene. Država seveda to upošteva in je odobrila še več načrtov za te namene. Našemu okraju so obljubljene tri take obširnejše in večje "ekspresne ceste" okrog Michiganskega jezera in od jezera zapadno. Državna zbornica je načrt odobrila in guvernerja je podpisal. Stalo pa bo to državo seveda precejšnjo vsoto okrog 900 milijonov dolarjev. Zraven pa bo še veliko drugih stroškov, ki pridejo v takih zadevah kot nepredvideni v prvih pogledih in računih. Pota pa seveda morajo biti, drugače izdelki v svet in na trge ne morejo priti. Gradnje novih cest, pravi, da bodo dale precej zaposlenosti ljudem, ki so nekateri zdaj za taka dela brezposelni.

Drugih novic, kakor raznih avtomobilskih nezgod, je pri nas vedno polno. Kje jih pa dandanes ni? Me je zadnjič vprašal nekdo, ki se je vrnil z obiska v starem kraju. Pravi, da je zdaj tam vse polno avtov. Kakšnih, sem vprašal. Odgovoril je: Imajo neke "fičke" in večje "šajtrge", vozijo z njimi pa tako kakor Elija nad oblaki in po oblakih. Vedno jih gre več v jarke, kakor pa tja, kamor so namenjeni. Ali res, sem ga vprašal. Tako poročajo dan za dnem, mi je omenil. Potem pa še dodal: "Pa tudi znamenja za kretanja avtomobilov imajo ob cestah čisto drugačna kakor pri nas. Ne veš, ali kažejo v doline ali v hribe, malo zasušče, pa gresta voznik in "fiček" tja k zadnji postaji, iz katere ni povratka. Veš, Tine, zdaj je tudi tam vse drugače kakor nekdanj. Skoro bi rekel, da je bilo preje v starih časih bolj varno hoditi in peščiti v dobrih škornjih in s palico v roki, kakor pa zdaj frčati in ropotati okrog s kakim nerodnim "fičkom", ki ne zna drugega kakor puhati in ropotati okrog, nazadnje pa v jarek zdrčati, ali pa da se zaleti v kak drog ali ograjo in se ob njej zgardi... — Naj bo dovolj za danes o vsem tem, drugič pa o čem drugem. Do tedaj pa bodite vsepo-

vsod vsi lepo pozdravljeni in vzemite moj nasvet, če boste šli v stari kraj ali kam drugam, ne zaupajte preveč kakim starim "fičkom" — vpoštevajte bolj svoje noge, pa zdravje, kdor ga še ima, in verjemite mi, dalj boste dihal, kakor pa drugače v družbi kakih starih "fičkov".

Vrhenski Tine

Predavanje o. J. Cukaleta o Indiji

CLEVELAND, O. — Med najstarejša misijonska področja, na katera so se podali slovenski misijonarji oznanjat Kristusov evangelij in koder so še danes aktivni, spada Indija. Tja se je kmalu po prvi svetovni vojni podala skupina slovenskih misijonarjev jezuitov in z njimi nekaj hrvatskih. Sedaj je postala njihova prihodnost nejasna, ker Indija ne dovoli več, da bi se v njej naseljevali tuji misijonarji.

Indija je svojevrsten misijonski svet, saj je pa tudi dežela, odnosno narod stare in visoke kulture s svojim po svoje globokim verskim življenjem. Morda so bili ravno zaradi tega jezuiti najbolj primerni za misijonsko delo v takšnem svetu.

Ceprav so bili med ameriško slovensko katoliško skupnostjo in slovenskimi misijonarji v Indiji vedno kar dobri stiki, pa se doslej vendar še ni zgodilo, da bi se kateri izmed slovenskih misijonarjev v Indiji osebno ogledal v naši sredi. Od srede preteklega meseca se mudi med nami prvi slovenski misijonar iz Indije o. Jože Cukale, DJ. Priletel je naravnost iz Kalkute v New York, se podal od tam v Bridgeport, kjer ima nekaj sorodstva, končno pa se ustavil v Clevelandu, kjer se je zadnji teden mudil na slovenski župniji v Collingwoodu ter imel tam preteklo nedeljo popoldne predavanje s skiciranimi slikami o misijonskem delu v Indiji; ta teden pa je na slovenski župniji pri Sv. Vidu, kjer bo tudi imel prihodnjo nedeljo, 14. t.m., pop. ob treh predavanjih v šolski dvorani. Rojakinje in rojaki so povabljeni, da pridejo v velikem številu k njegovemu, gotovo zelo zanimivemu predavanju. Vstop prost.

Janez Sever

Društvo "Kras" št. 8 vabi na sejo

CLEVELAND, O. — Naša prihodnja seja bo v nedeljo, 14. novembra, kot ponavadi, pričetek ob 1.30 popoldne v Slovenskem domu na Holmes Ave.

Ker je sedaj vrtnih veselje in piknikov v prosti naravi konec, upam, da bo naše članstvo ta prosti čas enkrat mesečno porabilo s tem, da se bo udeležilo naših sej. S posetom teh boste napravili seje bolj privlačne in zanimive, ker večje število in večja udeležba na seji olajšuje koristne načrte in sklepe za naše društvo in članstvo.

Prihodnje leto bo naše društvo praznovalo 60-letnico svojega obstoja. Moje mnenje je, da ne bi bilo prav, če ne bi to obletnico na kakršenkoli način malo proslavili. Za časa naše 50-letnice smo pripravili malo slavnost, a na žalost smo tega na dan slavnja prekleicali, ker je bil ravno tisti dan umorjen pokojni predsednik Kennedy. Upajmo, da bomo za 60-letnico bolj srečni!

Mislím, da je zelo redek slučaj, kot je sedaj pri našem društvu, da so zadnji mesec trije odborniki našega društva praznovali 50-letnico zakonskega življenja. To so naš podpredsednik, vedno vesel in korajžen, kateri se največkrat udeležuje seje s petjem ali pa nam zaigra na svoje orglice, to je naš Tone Skapin, za katerega ne vem, ali ga bi uvrstili med Kraševce ali Vipavce, ker njegov rojstni kraj je ravno nekje na meji med

Belokranjsko Martinovanje

Belokranjske narodne noše

CLEVELAND, O. — V soboto, 13. novembra 1971, prirejamo Belokranjci naše sedmo Martinovanje v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue, v veliki dvorani in pri okroglih mizah.

Kot v preteklosti bomo naše goste lepo in dobro postregli, za ples in zabavo bodo igrali "Veseli Slovenci", za pestrost in okras pa bo vsak udeleženec dobil pri vstopu lep rdeč nagelj, darilo poznane Starčeve cvetličarne in našega člana g. Joe Starca.

Vstopnice za naše Martinovanje so razprodane. Še zelo veliko

ljudi je klicalo, da bi se ga radi udeležili, pa so bili žal prepozni. Vsekakor Vas pa vse že letos vabimo na naše Martinovanje v letu 1972, katero se bo tudi vršilo v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju.

Vsem pa, ki imate vstopnice, kličem "na veselo svidenje" in želim dobro zabavo. Če pa bi kdo ne mogel priti iz enega ali drugega vzroka, naj prosim, vstopnice vrne meni, da jih bomo lahko pravočasno oddali tistim, ki na nje čakajo. Lepa hvala!

Za odbor:
Olga Mauser

Slavje v čast Matiju Hojerju

CLEVELAND, O. — V nedeljo, 14. novembra, bo clevelandška slovenska javnost priredila spominsko slavje enemu izmed prvih snemalcev slovenske narodne glasbe na plošče — Matiju Arku-Hoyerju v Slovenskem delavskem domu na 15335 Waterloo Road.

Prireditev je pod pokroviteljstvom direktorija Slovenskega delavskega doma.

Ob dveh popoldne bo banket, potem po podan program, kjer bodo nastopili razni godbeniki in orkestri ter govorniki. Pravilno je, da bo to pot donela izvirna glasba slovenske harmonike priljubljenih valčkov in polk. Nastopil bo tudi sin pokojnega skladatelja Matt Hoyer, ml., s svojim orkestrom, ki bo obenem igral tudi z ples, kateri sledi zvečer.

Matija Hoyer je zajemal tipično glasbo podeželja in običajev slovenskega ljudstva. Akoravno je prišel v Ameriko kot mlad deček, je poznal dušo preprostega Slovence in Slovenke. Med leti 1919 in 1930 je posnel nad sto nastavkov na 52 ploščah. Mnogim je še v spominu poskočna Hoyerjeva glasba, le škoda, da se je mnogo plošč porazgubilo.

Očitno je, da so iz Hoyerjeve izvirne glasbe zajemali današnji polkarji. Prav tako tudi iz nastavkov Hoyerja, Spehka in Viljema Lauscheta. Zato je prav, da se spomimo Matije Hoyerja, ki je širil slovensko ljudsko glasbo.

Vstopnice za kosilo so po \$3, nabavite jih lahko pri točajih v baru SDD ter pri članih direktorija Doma.

Za public. odbor: J. Primec

Energija premoga

PITTSBURGH, Pa. — Ena in pol unče premoga vsebuje toliko energije, kolikor jo je potrebno za prevoz ene tone železniškega tovora eno miljo daleč.

ZA SMEH

"Zakaj pa pomivaš okno samo na notranji strani, na zunanji pa ne?"

"Zato, da bomo mi lahko na cesto gledali, s ceste noter pa ne bomo mogli!"

"Ata, da ne boš pozabil maminega godu. Je samo en dan za mojim!"

KAREL MAUSER:

VELIKA RIDA

Barbara se je zgrbila, kakor bi jo z bičem oplazil. Nantej pa ni pokazal zmede. Kakor nalašč se je zagledal v Barbaro, ki je strmolela v mizo.

"Če naravnost povem, Kodrovka, ko sem se privbart žnil, sem z Mojco terno zadel. Pa je rado, da drugbart človeku spodleti." — In kakor, da je rekel preveč, je z nasmehom dodal:

"Zima je še dolga. Saj smo jo komaj začeli."

Potlej je prevrnil žobar na strino in ateja.

Ko je po zmznjeni cesti kolavstral domov, mu je bilo toplo. Prav nič ni čutil vetra, ki se je zaganjal od Dobrača in nosil s seboj srež, ki ga je po poti nabral po drevmu.

Račnik je na pol dremaje bral stare Večernice. Začudeno je pogledal v sina.

"V Zahomcu sem bil," je rekel Nantej.

Stari je zaprl knjigo, se nenadoma vzdignil in mirno rekel: "Nantej, ti se ženiš in ti se boš oženil. Ne bom grd do Agate, če pride. Barbaro bi pa tako rad imel kakor Mojco." Ni čakal na Nantejeve besede. Odšel je v kamro in zaprl vrata.

Tako je pri Račniku minil Božič.

*

S prvim pomladnim dežjem je Nantej začutil, da se ne more odločiti. Kakor iz navade je sicer še hodil k Agati, toda zdelo se mu je, da z vsakim korakom stopa po Mojci. Se je zgodilo nekaj barti, da je otrok stal na dvoru, ko je odhajal. Z velikimi očmi je otroče gledalo vanj. Kar ni mogel za kolšče.

Reči Agati, naj se oprime tistega iz Beljaka, spet ni mogel. Koj ko se je odprlo oranje, se je zagnal v delo. Vsaj tam, na polju, mu je malo odleglo. Ko je prišel domov, razkomatal konja in stopil v izbo, je bila bridkost spet todle. Stari je bil videti zbit, otroka sta se zagledala vanj, strina je kolavtrala iz veže v izbo.

Potlej je nekega večera Račnik naravnost zinil:

"Nantej, z Marjeto ne bova več dolgo zmogla. Če žinjaš, da boš z Agato srečen, naj pride. Morda ne bo napak."

Nantej je čutil, da je atej dognan, da hrepeni po miru. Stisnilo ga je pri srcu. Dolgo nazaj bi bil vesel teh besedi, zdaj so ga zapekle.

Pa ni vabil Agate pred velikonočnim ponedeljkom. Z jutraj mu je bilo težko. Očetu je povedal, da pride, strini tudi. Otrokom je pa še v misel ni vzel.

K južini je ni bilo, čeprav jo je čakal. Koj po južini je Nantej odšel v hlev. Otroka sta se potepala v kolšče. Gledal ju je skoz okno, ker se je bal, da bi je ne potegnili na vas. Nenadoma je začutil, da se mu tresejo roke. Ni jih mogel umiriti. Stopil je do konja, ga pogladil, pretresel seno v jaslin in zakolavtral od krav. Kakor da povsod sedi nekaj, kar mu grozi. Zunaj je sijalo sonce in skoz motne šipe tipalo v hlev. Se to sonce ga je bolelo.

Agata bo prišla. Zakaj ji ne upa reči: Otroka te nočeta? Mojcička te noče, ta grbavi mišel, ki ga je Mojca pustila za zadnji pozdrav.

Naslonil se je na pregrajo in bolščal skoz okno. Otroka sta sedela na klopi in Mojcička, čudno sklonjena naprej, je bingljala s suhimi nožicami.

Skoz pritako je stopila Agata. Kakor da je prišla z bičem, tako sta otroka obstala. Mojcička se je še bolj zgrbila in Nanteju se je zdelo, da je tako drobna, da bi jo lahko na dlani nesel do Beljaka.

"Je atej doma?" je barala.

Nantej je pokimal.

"Nimaš jezika? Nič nisi priden, da veš."

Tedaj se je Mojcička skobalila s klopi in s svojim glaskom čivnila:

"Pa je priden, pa je. Vi pa niste." Kakor pišče je stalo otroče pred njo, kakor droben libeč.

Potlej se je zgodilo: pahnila je otroka, da se je prevrnil.

V skoku je bil Nantej na vratih. S poševno ustnico je zakoračil proti kolšču. Ne ene kaplje krvi ni imel v obrazu.

"Si jo slišal tudi ti?" je siknila.

"Sem," je rekel votlo. Stala sta si nasproti, kakor da si nikdar nista bila blizu — Agata črnjeva. Nantej bel.

"Tako nisem žinjal," je izdaval. Otroka sta se mu privla k nogam in, ko se je Agata obrnila, je ni nihče poklical.

"Si se udarila, Mojcička?" je toplo baral.

Od kimala je in se med solzami smehljala. Tedaj je pokleknil k njej, pritisnil glavo k njenim drobnim prsim, da je slišal bitje tega ubogega, drobnega srca, ki je hrepenelo po dobrem in blagem človeku.

Potlej je šel in zapregel kolese.

"Kam greš, atej?" se ga je oklenila.

"K mami gremo," je rekel veselo.

Tedaj je stopil na prag Račnik. "Menda ne boš napregal zdaj? Morda je staremu slabše in ni mogla od doma."

"Je ne bo več, atej," je mirno rekel.

Stari je zdrsil čez prag in obstal pred sinom.

"Kaj žobariš?"

"Mojcičko je udarila," je krehnil. "K Barbari ju popeljem."

Tedaj so se staremu zatresle ustnice. Srenčala sta se stari in mladi in obema so bile mokre oči. Potlej je staremu zdrsil roka na sinovo ramo.

"Nantej, Bog te požegnaj."

Obrnil se je k hiši in Nantej je videl, da se mu trese hrbet.

"Zakaj pa stari atej vekajo?" je zavekala še Mojcička.

"Tebe imajo radi," je komaj rekel Nantej. Več pa ni mogel. Ga je tudi davilo. Ko je pogladil, je videl, da sta atej in strina na oknu. Prav nalašč ni peljal prav do Kodra. Je konja in voz pustil že pri Lučniku. Potlej je otrokoma pokazal Kodrovo hišo.

"Tamlé notri je mama."

Nantej je Mojcičko prijel za roko in bruhnla sta naprej, da je Mojcički krilce kar opetalo. Potlej je še sam počasi zakoračil za njima. Kakor pijan je zakolavtral za otroškim begom.

Zel na dvoru je slišal vrišč v hiši. Koj potlej je Barbara pri tekla na prag.

"Tako sem vesela. Nantej, da si ju pustil k meni. Sta mi koj povedala, da nista sama. Sem se že ustrašila, da sta spet ušla."

Stopila sta v izbo.

"Si se vendar otajal," ga je sprejela Kodrovka. "Bi ji lahko več barti privoščil to veselje, ko veš, kako je navezana na ta dva mišela."

Nantej se je samo smejal.

"Zato smo prišli. Zdaj je vse na Barbari. No, Nantej, kako sem te po poti učil? Veš, Barbara, sam sem tako navedjan."

"Atej je rekel, če bi prišli k nam za mamo, ampak zaresen."

Kodrovka je kar kapnila iz izbe.

"Barbara, tako daleč je bilo do tebe," je rekel preprosto.

"Tako daleč, čeprav si bila v naši izbi vsak dan. Vsi smo te v mislih nosili. Jaz tudi..." Ni vedel več naprej.

Kodrovka je iz veže poklicala otroka. Toliko, da je Nantej mo-

Kako sem pripravljaval atentat na Tita

IV.

PATERSON, N.J. — Najel sem si sobo s posebnim vhomom v edlinškem gradu nad taboriščem. Tako se mi ni bilo treba več voziti v Baldramsdorf. Samo moj sobrat g. prof. Luskar je vedel, kje stanujem. Dan sem pa navadno preživljal v taborišču in tudi maševal sem v taboriščni kapeli.

Ko sem meglenega zimskega jutra — bilo je 3. jan. 1948 — šel po stezi proti taborišču maševat, zagledam pred seboj nekaj moških s puškami, razpostavljene v enaki razdalji drug od drugega. Najprej sem mislil, da so lovci, ko sem se jim pa bolj približal, sem spoznal, da so angleški vojaki. Jój, že zopet je taborišče obkoljeno! Presneto hitro sem se obrnil in se Bogu zahvalil, da me niso zapazili. Hitel sem na grič nad Edlingom. Šele ko je sonce meklo razpršilo, sem mogel videti, kako hodijo Angleži iz ene barake v drugo. Okrog enajste so odšli in jaz sem jo brž mahnil v taborišče, da poizvem, če so koga odpeljali. Ljudje so mi iz vseh barak klicali: "Bežite, bežite! Vas so iskali!" "Pa so že odšli," sem jim odgovarjal in se jim za zanimanje zahvaljeval.

Takoj sem šel k dr. Meršolu in ga prosil, naj bi šel Hirscheggerja pregledat. Proti večeru je ta bil že v taboriščni bolnici. Drugo jutro je prišel angleški vojak gledat, če je bolnik še tam, in je zapisal, da je. Tako tudi naslednje jutro. Ko je pa prišel v tretje, Hirscheggerja ni bilo več. Vojak je zapisal: "Ni ga več." Tudi vojaka ni bilo več nazaj.

Če je velika ironija, da gredo Angleži zapreti in hočejo Titu kot kolaboracionista z Nemci vrniti nekoga, ki je med vojsko reševal zavezniške pilote in s tem izpostavljaval v velikansko nevarnost sebe in svojo družino, je lahko razumeti, zakaj je Tito zahteval prav njega. Komunisti so Angležem stalno dopovedovali, da smo begunci sami kolaboracionisti, Hirschegger pa ima črno na belem v notarskem aktu, podpisanem po ameriškem letalskem stotniku Brashu, kako ga je rešil in da so njega in 14 drugih zavezniških pilotov domobranci in četniki skrivali pred Nemci, "ko so nas pa končno Nemci ujeli, so z njimi (domobranci in četniki) postopali slabše kakor z mojimi tovariši ali z menoj." Kaj pa mislite? Naj bi človek s takim dokumentom šel v svet? Saj bo Titove očitke na laž postavljali!

Rudija Hirscheggerja so odpeljali

Povedali so mi, da so odpeljali Rudija Hirscheggerja iz Devic Marije v Polju. Kakšna ironija! Med vojsko je, izpostavljajoč sebe in svojo družino v veliko nevarnost, rešil ponesrečenega ameriškega pilota stotnika Brasha, ki mu je to junaško dejanje potrdil z affidavitom, izdanim v Muskegonu v Michiganu dne 13. junija 1947, zdaj ga pa Angleži aretirajo kot kolaboracionista z Nemci!

Načelnik FSS v Špitalu mi je bil svojčas obljubil, da mi bo povedal, če bo kdo naših v resni nevarnosti, da ga bom lahko opozoril. Res mi je dal nekaj imen in prizadeti so pobegnili v ameriški zasedbeni pas. Jezilo me je, da mi o Hirscheggerju nič ni črnil in da so ga odpeljali. Šel sem k njemu in mu obzirno potožil. Pojasnil mi je: "Če Vam dam imena vseh, ki jih iščemo, nam bo vsak pobegnil in nikogar ne bomo dobili. Le kaj si bodo moji predstojniki mislili o meni? Jasnó jim bo, da

gel Barbari utrtni solzi, ki sta ji že pritekli do ust.

"Se danes, do noči boš že pri nas, Atej in strina čakata."

Ko je Nantej s kolesljem zavl mimo znamenja, sta se z Barbaro oba hkrati ozrla v Mater, ki drobnega Jezuščka doji.

Na veliki ridi, od koder se tako lepo vidi na Bistrice, je Nantej za hip zavrl. Toliko, da je v svojo močno roko ujel Barbarino.

Račnikova hiša je mežikala z vsemi okni in trepet sonca se je igral v košatih laskih vesele Mojcičke, ki je čepela v Barbarinem naročju.

Potlej je Nantej odvril in zapeljal so se v sonce, ki je ležalo nad dolino.

K O N E C

moram vsaj od časa do časa pokazati kak uspeh."

"Razumem," sem odvrnil. "Pa da greste vreči v ječo prav človeka, ki je bolan, kot je Hirschegger?" "Saj zato ravno," mi je odgovoril. Nisem razumel, kaj je hotel reči. Gledal sem njega, on pa mene. Videč da njegove misli nisem dojel, je vprašal: "Kaj nimate zdravnika v taborišču?"

"Seveda ga imam. Kaj lahko Hirscheggerja obišče?" "Njegova dolžnost je, da to stori in odredi prevoz v bolnico, če je jetnik res bolan." "V katero bolnico?" sem še neumno vprašal. "Kaj je nimate v taborišču?" Sele zdaj se mi je posvetilo.

Takoj sem šel k dr. Meršolu in ga prosil, naj bi šel Hirscheggerja pregledat. Proti večeru je ta bil že v taboriščni bolnici. Drugo jutro je prišel angleški vojak gledat, če je bolnik še tam, in je zapisal, da je. Tako tudi naslednje jutro. Ko je pa prišel v tretje, Hirscheggerja ni bilo več. Vojak je zapisal: "Ni ga več." Tudi vojaka ni bilo več nazaj.

Če je velika ironija, da gredo Angleži zapreti in hočejo Titu kot kolaboracionista z Nemci vrniti nekoga, ki je med vojsko reševal zavezniške pilote in s tem izpostavljaval v velikansko nevarnost sebe in svojo družino, je lahko razumeti, zakaj je Tito zahteval prav njega. Komunisti so Angležem stalno dopovedovali, da smo begunci sami kolaboracionisti, Hirschegger pa ima črno na belem v notarskem aktu, podpisanem po ameriškem letalskem stotniku Brashu, kako ga je rešil in da so njega in 14 drugih zavezniških pilotov domobranci in četniki skrivali pred Nemci, "ko so nas pa končno Nemci ujeli, so z njimi (domobranci in četniki) postopali slabše kakor z mojimi tovariši ali z menoj." Kaj pa mislite? Naj bi človek s takim dokumentom šel v svet? Saj bo Titove očitke na laž postavljali!

Pobegi k Amerikancem

Ker je mene Tito že prej proglasil za vojnega zločinca, sem do tedaj že imel nekaj skušnje, kako se živi v ilegali, si preskrbel dokumente, da sem se lahko gibal po Avstriji, tudi po ruskem zasedbenem pasu, in navezal stike z ljudmi, ki so nam bili lahko v pomoč. Tako sem marsikateremu rojaku pomagal da se je rešil k Amerikancem ali Francozom, ki jih določbe angleške pogodbe s Titom niso vezale.

Begunci smo se smeli gibati le v razdalji 10 km od taborišča, kdor je hotel dalje, je moral dobiti dovoljenje od okrajnega glavarstva. Ni bilo težav v tem oziru, ker nam je referent za potne liste Matha šel zelo na roko in rad pomagal vsem, ki jim je pretila nevarnost od Angležev, oziroma titovcev. Po zaslugi polk. Drčarja, dr. Valentina Kalana in nekaterih drugih rojakov, ki so živeli v ameriškem zasedbenem pasu in Amerikancem naš položaj razložili, so ti zelo radi sprejemali naše ljudi.

Sami so nam svetovali, naj bi prihajali k njim z brzovlakom iz

Gradca, ki vozi v Inomost, pa ga Angleži ob izstopu iz njih pasu ne pregledujejo, le Amerikanci pri vstopu k njim. Prvo večjo skupino sem sam spremljal. Res so nas Angleži spustili skozi brez pregleda na ameriški strani sta nas pa čakala dva MP (vojaška policista). Avstrijski orožniki so vse, ki niso imeli papirjev v redu, izročili njima, ki sta jih poslala v voz drugega razreda in orožnikom naročila, naj vse pripeljejo v taborišče Pon-gau. Ko sem jaz prišel tja, so bili že vsi prosti.

Na žalost ni moglo veliko rojakov po tej poti. Nismo namreč samo mi zvedeli za njo, tudi mnogi drugi so se je posluževali. Takrat so začeli na debelo bežati iz Jugoslavije Volksdeutsche in njihov val je šel skozi Stajersko v Gradec, kjer so jemali brzovlak za Inomost. Ko sem čez dva tedna po isti poti spremljal zakonski par, so Angleži vlak pred odhodom v ameriški pas pregledali in kakih 30 Volksdeutscherjev prijeli ter zastržili na peronu, med njimi tudi naša dva zakonca. K sreči se jima je v zadnjem trenutku posrečilo izmuzniti in skočiti na vlak, ki je že odhajal. Na žalost ta pot ni bila več varna.

Naši ljudje, ki so jih Angleži iskali, da bi jih vrnilo Titu, so bežali na vse načine. Čez hribe na žalost ni bilo mogoče, ker je bila zima in so gore tam čez tritisoč metrov visoke. Nekateri so se zrinili na železniške tovorne vagone, da so se med hlodi prepeljali skozi 8 km dolgi malniški predor na ameriško stran. Hudo je bilo z družinami z malimi otroki. K sreči sta se našli dve dobri tirolski dekleti, Roh-racher sta se pisali, in njih domaćinja je bila sredi hriba nad lieškimi taboriščem. Z veseljem sta prihajali v špital in vsaka je prevzela kakšnega otroka, da ga je prepeljala v Bischofshofen. Kako sta tam uživali, ko sta otroke izročali srečnim staršem, ki so že čakali! Ena izmed sester je zdaj redovnica v misijonih. Za dobro delo, ki ga je skazovala našim trepečim ljudem, jo je Bog nagradil z redovnim in misijonskim poklicem.

Rev. dr. Fr. Blatnik, SDB.

Povišanja plač 5.5%

Plačni odbor je določil 5.5% kot največje letno povišanje plač v teku druge dobe boja proti inflaciji. Delavski zastopniki so proti.

WASHINGTON, D.C. — Plačni odbor je v ponedeljek po daljšem razpravljanju in poskusih doseči soglasje, odločil z 10:5 glasovom, naj bo največje letno dovoljeno povišanje plač 5.5%. Proti predlogu so glasovali vsi delavski zastopniki, kljub temu, da so ostali v manjšini, odbora niso zapustili, kot so preje namigovali.

Predsednik G. Meany, ki je tudi član odbora, je dejal, da bo konvencija AFL-CIO odločila o tem, ali naj delavski zastopniki ostanejo v odboru ali ne. Konvencija se bo sešla 18. novembra v Miami v Floridi.

Plačni odbor je odločil tudi,

naj povišanja plač, določena v obstoječih pogodbah, stopijo v veljavo po končanju zamrznitve 14. novembra, v kolikor ne bo odbor odločil, da so "neosnovano v nasprotju" s 5.5% omejitvijo.

Delavsko zahtevo, da morajo delavci dobiti izplačane poviške v okviru veljavnih delovnih pogodb tudi za nazaj, je Plačni odbor z nekaj izjemami odklonil. V splošnih navodilih za dovoljenje povišanja je možnost odobritve posebnih izjem v določenih okoliščinah.

Načelnik odbora sodnik George Boldt je na vprašanje časnikarjev, ali bodo zastopniki delavstva ostali v odboru, odgovoril, da je "prepričan, da bodo ostali".

Peiping naj se odpove rabi sile proti Tajvanu

TAIPEJ, Taj. — Nacionalna Kitajska upa, da bo Nixon dosegl pri L. R. Kitajski, da se bo odpovedala rabi sile pri reševanju tajvanskega vprašanja. Tajvan ali Formoza je bil do leta 1895 del Kitajske, pa je užival pri tem obsežno avtonomijo. Nato je bil do konca druge svetovne vojne pod oblastjo Japonske, pa s porazom te prišel zopet v sklop Kitajske. Tajvanci so po poreklu Kitajci, vendar so se skozi dolgo dobo začeli čutiti kot lasten narod. Zato tudi Kitajci, ki so prišli s Cangkajškom po porazu tega na celini na Tajvan, gledajo ves čas postrani.

Ameriški viri trdijo, da bo Peiping počakal, da se vprašanje Tajvana reši samo mirnim in "naravnim" potom, ko bo Cangkajšek umrl. V preteklosti je bilo ponovno čuti o neposrednih stikih med nacionalno vlado na Tajvanu in rdečo na celini.

Nixon reorganizira obveščevalno službo

WASHINGTON, D.C. — Obveščevalna služba ZDA porabi letno do 6 milijonov dolarjev. Od tega odpade polovica na Pentagon. Ta organizacija nabiranja novic je postala zapleten posel, ki ga danes sploh nihče ne more več pregledati. Manjka pravega križišča, kjer bi se nabrane informacije zbirale in kritično ocenile. To mora naravno voditi do napačnih ocen ravno na tistih mestih, kjer je solidna ocena najbolj potrebna.

Nixon je zato čisto na tihem odobril reorganizacijski načrt, ki bo združil vse glavne informacijske ustanove. Ali bo novi sistem deloval uspešno, je veliko vprašanje. Vsak sedanj obveščevalni urad ima namreč svoje pokrovitelje, ki se ne bodo dali lahko odstraniti s poslov, ki so jim sedaj zaupani. Nixon za vse to ve, vendar pa misli, da bo zlomil odpor med birokrati v prizadetih organih.

Tudi Južna Koreja misli na umik čet iz Vietnama

SEOUL, Juž. Kor. — Južna Koreja ima še 43,000 mož v Južnem Vietnamu. Korejski predsednik general Park je želel, da se njegove čete začnejo vračati domov že preje, pa ga je vietnamski predsednik Van Thieu preprosil, da naj ostanejo vsaj do dneva predsedniških volitev in njegove nove umestitve. Park je tej prošnji ustregel, zato je še zmeraj večina korejskih čet v Vietnamu.

Sedaj je predsednik Park izjavil, da bo že prihodnji mesec odšlo domov 10,000 mož, ostali bodo pa prišli na vrsto v prihodnjem letu. Van Thieu je prosil, da bi čete še ostale, toda Park mu je rekel, da je to nemogoče. Ako Amerika umika hitro vse svoje oborožene sile, ne more Park pustiti svojih vojakov v Južnem Vietnamu.

Iz taktike predsednika Van Thieuja se vidi, da je Južnemu Vietnamu mnogo do tega, da ima nekaj tujih čet na vietnamskem ozemlju. Razlogi so razumljivi, jih ni treba še posebej razlagati.

Na mestu jedrske eksplozije na Amčitki velika jama

WASHINGTON, D.C. — Jedrska eksplozija preteklo soboto na otoku Amčitki nad eno miljo globoko pod površino je napravila v zemlji veliko votlino, ki se je pod pritiskom v ponedeljek sesula. S tem je nastala velika jama na površini.

V bližini eksplozije na površini so našli nekaj mrtvih ptic in na morskem bregu nekaj mrtvih morskih živali, med njimi dva tuljuna.

Agnew še vedno zanimiv za tuje diplomate

WASHINGTON, D.C. — Podpredsednik ZDA Spiro T. Agnew ima še vedno redno vrsto obiskov tujih diplomatov, komaj kaj manjšo od vodilnih osebnosti v državnem tajništvu.

Zanimanje za S. T. Agnewa med tujimi diplomati je poraslo zaradi njegovih potovanj v tujino po naročilu predsednika R. M. Nixona.

V Ptujtu naval v strokovne šole

Na ptujskem šolskem področju je letos naval predvsem na strokovne šole. V Ptujtu se je v trgovsko šolo vpisalo kar 160 učencev, v administrativno 44, v srednjo ekonomsko pa 104 učenci. Za prvi razred gimnazije se je v Ptujtu prijavilo le 80 učenec, v Ljutomeru pa le 32. Sledeča ima vseh dijakov 135.

MALI OGLASI

V najem

2 prenovljeni stanovanji, blizu Sv. Vida, zgoraj, vsako ima po 5 sob in kopalnico. Zmerna najemnina. Za pojasnila kličite: 881-5158 (x)

NAJBOLJŠA CENA

Na Homer Avenue, dobra 9-sobna enodružinska hiša s 3 garažami, plinski furnez, vinska klet.

Na Addison Rd. 2-družinska hiša, 5-5, trojna garaža, cena \$6.500. Kličite John Lorenz.

MAIN LINE REALTY

1191 E. 79 St. 431-8182 221-9381 (218)

Naprodaj

Oprema za 2 spalnice, orehova omara, velika rožasta volnena preproga 9 x 12 z podlogo, kompres za pršenje barve in drugo. Kličite do 6. ure 481-3791 —(217)

Hiša v najem

6-sobna enodružinska hiša v Euclidu se odda v najem samo poštenim ljudem. Kličite 531-9782 in vprašajte za Mary. (218)

Garažo išče

Slovenec išče garažo za svoj avto med Addison Rd. in 55 St. Kličite 391-2808 z —(216)

Kadar kupujete ali prodajate hišo, farmo ali lot, kličite nas, staro zanesljivo agencijo. Dajemo tudi brezplačne nasvete in posredujemo solidne stanovalce!

KNIFIC REALTY

481-9980 820 E. 185 St. (xw)

Išče stanovanje

Išče se 5 ali 6-sobno stanovanje v bližini sv. Vida. Kličite 361-1809 —(217)

V najem

Lepo 5-sobno stanovanje se odda odraslim na 1433 E. 55 St., blizu Marije Vnebovzete. Kličite po 6. uri: 431-1846 —(220)

V najem

Lepo 4-sobno stanovanje s kopalnico, zgoraj, na 722 E. 162 St., blizu Marije Vnebovzete. Oglasite se osebno. (218)

ALEXANDRE DUMAS:

Grof Monte Cristo

Nato se vpre njegov pogled na vrata in ne zapusti te smeri.

Valentina je videla prav: res sta jih prišli obiskati gospa Danglarsova in njena hčerka. Peljali so jih v sobo gospe Villefortove.

Ko vstopi Valentina, so se dame že pozdravile.

"Ljuba prijateljica," pravi baronica, dočim si mladi deklici podasta roke, "prihajam k vam z Evgenijo, da izveste kot prva, da se moja hčerka v kratkem omoži s princem Cavalcanti-jem."

Danglars ga je imenoval princa. Popularnemu bankirju se je zdelo, da je to lepše kakor grof.

"Torej mi dovolite, da vam najiskrenejše čestitam," odvrne gospa Villefortova. "Gospod princ Cavalcanti se mi zdi mlad mož, kakoršnih se dobi jako malo."

"Poslušajte," pravi baronica smehljaje; "ker govoriva kot prijateljici, vam lahko povem, da mu po našem mnenju to in ono še manjka. Na sebi ima ono tujo posebnost, po kateri mi Francozje vedno spoznamo Italijana ali Nemca. Vendar pa ima dobro srce, je duhovit in, kakor trdi gospod Danglars, izvanredno premožen."

"In pripomnite še to, madame," pravi Evgenija, listaje album gospe Villefortove, "da gojite vi posebno naklonjenost do tega mladega moža."

"In pač mi ni treba vprašati," pravi gospa Villefort, "če gojite to naklonjenost tudi vi?"

"Jaz," odvrne Evgenija s svojo navadno odločnostjo, "o, paz, nikakor ne, madame. Meni ni nikdar prišlo na misel, da bi se udala skrbem gospodinjstva ali

kapricam moževim. Moja vedna želja je bila, postati umetnica in biti prosta po srcu, mišljenju in razumu."

Evgenija je govorila te besede s tako odločnim izrazom, da Valentina obliče obliče rudečica. Boječa deklica ni mogla razumeti te odločne narave, na kateri ni bilo čisto nič ženske boječnosti.

"Sicer pa," nadaljuje Evgenija, "ker mi je usojeno, da se hočeš ali nočeš — omožim, sem hvaležna božji previdnosti vsaj za to, da se me je branil gospod Morcerf, kajti sicer bi bila danes žena onečastjenega moža."

"To je res," pravi baronica z ono čudno naivnostjo, ki jo je večkrat dobila pri visokih damah in ki je popolnoma tudi ne odpravi stik z ljudmi, ki so se povzdignili iz nižjih slojev; "brez tega Morcerfovega obotavljanja bi bila vzela Evgenija tega gospoda Alberta; general bi bil imel to zelo rad in je prišel pred nedavnim prosit gospoda Danglarsa za njeno roko, ali mi smo se lepo izrezali."

"Toda," pravi Valentina boječe, "ali naj pade na sina vsa ta očetova sramota? Gospod Albert se mi zdi vendar pri vsem generalovem izdajstvu popolnoma nedolžen."

"Oprostite, ljuba prijateljica," pravi neizprosna Evgenija; "gospod Albert zasluži in tudi dobi svoj del. Pomislite, včeraj gre ter izzove grofa Monte Crista in danes se mu pred vsemi pričami opraviči."

"Nemogoče!" pravi gospa Villefortova.

"Ah, ljuba prijateljica," pravi gospa Villefortova z isto naivnostjo, ki smo jo že omenili, "stvar je le prerisnična; povedal mi je to gospod Debray, ki je bil zraven."

Tudi Valentina je vedela resnico, a ne odgovori. Ta pogovor jo je živo spomnil Maksimilijana, in njene misli so pohitele in ostale v Noirtierjevi sobi, kjer jo je pričakoval njen izvoljenec.

Utopljen na ta način v svoje misli, se Valentina nekaj minut ne vdeleži pogovora; bilo bi ji celo nemogoče ponoviti to, kar se je govorilo tekom teh minut. Naenkrat položi gospa Danglarsova svojo roko na njeno ramo in jo prebudi iz sanj.

"Kaj je, madame?" pravi Valentina in se trepetaje ozre v gospo Danglarsovo.

"Zdi se mi, da vam je slabo,

ljuba Valentina?" pravi baronica.

"Meni?" pravi deklica in položi roko na svoje vroče čelo.

"Da, pogledjte se v tem zrcalu; v eni minuti ste trikrat ali štirikrat zaporedoma menjali barvo."

"Res," vsklikne Evgenija, "zelo si blede."

"O, ne vznemirjaj se, Evgenija. Tako se mi godi že nekaj dnij."

In kakor malo je bila deklica prekanjena, spozna, da je to prilika, da lahko odide. Sicer jej pa pride gospa Villefortova na pomoč.

"Odidi, Valentina," pravi. "Res ti mora biti slabo, in dami pač oprostita. Pij kozarec čiste vode, to ti pomaga."

Valentina objame Evgenijo, pozdravi gospo Danglarsovo in odide.

"Ta ubogi otrok," pravi gospa Villefortova, ko Valentina izgine: "zelo me vznemirja in bojim se, da bi ne zbolela jako resno."

Med tem odhiti Valentina v neke vrste razburjenosti, o kateri sama ni vedela, kaj naj pomeni, skozi Edvardovo sobo, ne da bi se brigala za njegove hudobnosti. Nato gre po malih stopnicah navzdol in že začuje Morrellov glas, ko ji naenkrat leže črna megla na oči. Noge ji otrpnejo in odpovedo službo, roke nimajo več moči, da bi se

V BLAG SPOMIN

TRETJE OBLETNICE, ODKAR JE UMRL NAS LJUBLJENI SOPROG, OČE IN STARI OČE

Anton Perovsek

ki je odšel k Gospodu 10. novembra 1968

Ura slovesa je pred tremi leti odbila, težke ločitve spomin se budi. Ljubezen do Tebe pa vedno je živa, v mojem življenju kot lučka gor!

V miru božjem Ti počivaj, Ti dragi, nepozabni nam, v raju večno srečo uživaj do svidenja na vekomaj!

Zalujoči:

soproga MARY roj. Šterbenk sin ANTHONY z družino OSTALO SORODSTVO

Cleveland, O., 10. novembra 1971.

KOLESA, KOLESA — Delavec pregleduje kovinske okvire za kolesa tovornih avtomobilov v Goodyear tovarni v Akronu, O.

BREZLEDNI HLADILNIK.

Tu je zelo enostaven način, kako obdržati Stroh's lepo hladno celo popoldne. Naš aluminjasti-izolirani hladilni karton.

Bodite sigurni, da je preje cel karton primerno ohlajen. Potem bo pivo v njem ostalo hladno več ur.

Stroh's... Od enega ljubitelja piva do drugega.

Ne zamerite, nočemo trditi, da je ta hladilni karton Stroh's piva bolj ljubeč kot je prenosna ledenica, napolnjena s Stroh's.

Toda prav gotovo se karton lažje prenaša.

STROH'S BEER

oprijele ograje, in tako čez zadnje tri stopnice bolj pade nego stopi.

Morrel sliši šum, odpre vrata in najde Valentino, ležečo na tleh.

Hitro kakor blisk jo dvigne v svoje naročje in odnese na bližnji fotelj. Valentina odpre oči.

"O, kako sem nerodna!" pravi z mrzlično hitrostjo. "Saj se več ne morem držati pokoncu; in pozabila sem na zadnje tri stopnice!"

"Ali ste se morda kaj ranili, Valentina?" vsklikne Morrel. "O moj Bog, moj Bog!"

Valentina se ozre okoli sebe. V Noirtierjevih očeh čita največji strah.

"Pomiri se, dobri ded," pravi, poskušaje se smehljati. "To ni nič, to ni nič... v glavi se mi je zvrtele, to je vse."

"Že zopet!" pravi Morrel in sklene roke. "O, rotim vas, Va-

lentina, pazite na to."

"Toda ne," pravi Valentina, "toda ne; saj vam pravim, da je že prešlo in da ni bilo nič. Zdaj si dajta povedati neko novico: v osmih dneh se Evgenija omoži, in v osmih dneh je velika svatbena gostija. Vsi smo povabljeni, oče, gospa Villefortova in jaz... vsaj kakor sem razumela."

"Kdaj pride v tem oziru na naju? O, Valentina, če bi najin dobri ded odgovoril, da kmalu!"

"Torej želite," vpraša Valentina, "naj prosim dobrega deda, da razvoji te zadeve pospeši?"

"Da," odvrne Morrel. "O moj Bog, moj Bog, skušajte hiteti! Dokler ne bodele moji, Valentina, se mi bo vedno zdelo da vas še lahko izgubim."

"O," odvrne Valentina in se krčevito zgane, "za častnika ste zelo boječi, Morrel, za vojaka, ki ni nikdar poznal strahu, kakor pravijo. O! O! O!"

In nasmehne se prisiljeno in bolešno. Roke ji padejo, navzdol, glava jih omahne nazaj na naslonjalo, in tako ostane, ne da bi se zganila.

Krik strahu, ki mu je dal priti Bog čez Noirtierjeve ustnice, oživi njen pogled.

Morrel, ki je bil skoro prav tako bled kakor Valentina, ga razume, bilo je treba poklicati na pomoč.

Mladi mož potegne za zvonec. Komornica, ki je bila v Valentinih prostorih, in sluga, ki je nadomeščal Barroisa, prihitita oba naenkrat.

(Dalje prihodnjič)

Aljaščanska cesta

Avtomobilsko cesto iz Fairbanksa na Aljaski do Dawson Creeka v Britski Kolumbiji so odprli leta 1948.

UNITED TORCH DRIVE
GREATER CLEVELAND UNIT
THE BETTER WAY

ŽENINI IN NEVESTE!

NASA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

HEnderson 1-0628

HELP WANTED

— OPEN TO EITHER MALE OR FEMALE —

In accordance with the ruling of the Supreme Board, American Mutual Life Association announces an opening for a General Office Clerk with High School Education, with Typing Experience and some Knowledge of Bookkeeping. Applicant selected will be trained to operate NCR Bookkeeping Machine.

Knowledge of the Slovenian language helpful, but not essential.

ADZ members will be given preference.

Send all applications to:
AMERICAN MUTUAL LIFE ASSOCIATION
Attention: John A. Kodrich
6401 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio 44103

AMERIŠKA DOMOVINA

bi morala biti

V

vsaki slovenski hiši